

Sygn. akt XIV C 567/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w P. XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P.

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO J. Grudziński

Protokolant prot. M. Gawrońska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. w P.

sprawy z powództwa **Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K.**

przeciwko **K. P. i T. P. (1)**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K. umowę darowizny zawartą w dniu 31 stycznia 2014 r. przed notariuszem M. K. (1) w Kancelarii Notarialnej w P., repertorium A numer (...), mocą której T. P. (1) darował K. P. własność lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ulicy (...), dla którego prowadzona jest księga wieczysta numer (...) wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej oraz zawarte w tej umowie oświadczenie K. P. o ustanowieniu na rzecz T. P. (1) służebności osobistej mieszkania polegającej na prawie do wyłącznego korzystania z jednego pokoju, współkorzystania z kuchni, łazienki i innych wspólnych pomieszczeń znajdujących się w tym lokalu, z zastrzeżeniem, że ustanowienie służebności nastąpiło nieodpłatnie i na czas życia uprawnionego – w celu ochrony przysługującej powodowi wierzytelności wynikającej z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 21 maja 2013 r., sygn. akt IX GC 309/13, którym zasądzono na jego rzecz od pozwanego T. P. (1) kwotę 82.965,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013 r. do dnia zapłaty oraz ustawowe odsetki od kwoty 83.185,36 zł od dnia 30 stycznia 2013 r. do dnia 1 marca 2013 r. a także koszty postępowania w wysokości 4.160 zł tytułem opłaty od pozwu i 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 22 maja 2014 r.;

II. Zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 9.511 zł (dziewięć tysięcy pięćset jedenaście złotych) tytułem kosztów procesu.

J. Grudziński

Sygn. akt XIV C 567/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 9 czerwca 2015 r. powód Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K., wskazując jako pozwanych K. P. i T. P. (1), wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K. umowy darowizny z dnia 31.01.2014 r., nr Rep. (...), sporządzonej przed notariuszem M. K. (1), na mocy której dłużnik T. P. (1) darował K. P. prawo własności stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy w P. VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...) wraz z zawartym w treści tej umowy oświadczeniem K. P. o ustanowieniu na rzecz T. P. (1) dożywotniej i nieodpłatnej służebności mieszkania polegającej na prawie wyłącznego korzystania z jednego pokoju, współkorzystania z kuchni, łazienki i innych pomieszczeń znajdujących się w przedmiotowym lokalu mieszkalnym, w

celu ochrony wiarygodności Przedsiębiorstwa (...) - -S.” Spółka Akcyjna Spółka (...) z siedzibą w K. wynikających z tytułu wykonawczego - wyroku z dnia 21.05.2013 r. Sądu Okręgowego w P. IX Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt IX GC 309/13 na kwotę 82.965,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 02.03.2013 r. do dnia zapłaty, kwotę odsetek ustawowych od kwoty 83.185,36 zł od dnia 30.01.2013 r. do dnia 01.03.2013 r. oraz kwotę 7.843 zł, w tym kosztów postępowania klauzulowego. Powód wniósł także o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 sierpnia 2015 r. pozwana K. P. oświadczyła, że po zapoznaniu się z zawartymi w pozwie zarzutami pod jej adresem, uznając je za nieuzasadnione i nieprawdziwe, wnosi o oddalenie powództwa.

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 sierpnia 2015 r. pozwany T. P. (1) wniósł o oddalenie pozwu w całości.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwani K. P. i T. P. (1) zawarli związek małżeński w dniu 27 maja 1995 r.

Umową majątkową małżeńską zawartą w dniu 1 sierpnia 2001 r. przed notariuszem R. S. w Kancelarii Notarialnej w P. K. i T. małżonkowie P. wyłączyli z dniem zawarcia umowy obowiązującą w ich związku majątkową wspólność ustawową.

W latach 90-tych T. P. (1) rozpoczął prowadzenie hurtowni farmaceutycznej w P.. W 2001 roku rozpoczął współpracę z Przedsiębiorstwem (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K.. Współpraca polegała na dostarczaniu do hurtowni pozwanego w P. farmaceutyków, na okoliczność czego były wystawiane faktury VAT. Od początku współpracy powód dostarczył pozwanemu towary o wartości 451.080,36 zł.

W dniu 31 października 2012 r. zadłużenie T. P. (1) z tytułu zapłaty za dostarczone towary wyniosło 43.274,80 zł, przy czym saldo jego zobowiązań wynosiło 86.348,70 zł; z tej przyczyny (...) wstrzymał dalsze dostawy. Pismem z dnia 31 października 2012 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty wymagalnej tj. 43.274,80 zł w terminie do 14 listopada 2012 r. Jednocześnie poinformował go, że wartość zakupionych przez niego towarów obejmuje kwotę 86.348,70 zł i w załączeniu przedstawił spis faktur VAT wraz z terminami ich płatności. W odpowiedzi na to, pismem z 18 grudnia 2012 r. pozwany zwrócił się z prośbą o rozłożenie długu na raty z terminem spłaty do 1 sierpnia 2013 r. Wyjaśnił, że jego kontrahent przestał płacić swoje należności i powstało zadłużenie w wysokości 180.000 zł, wobec czego na spłatę długu powoda potrzebuje około 8 miesięcy.

/ odpis skrócony aktu małżeństwa k. 54v.-55, akt notarialny - - umowa majątkowa małżeńska z 01.08.2001 r. k. 73-75, uzasadnienie wyroku SO w P. z 21.05.2013 r. k. 37v.-41v; przesłuchanie pozwanego T. P. k. 123-124v. w zw. z k. 161v./

27 grudnia 2012 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) z siedzibą w P. ustanowiła odrębną własność lokalu mieszkalnego numer (...) mieszczącego się na drugim piętrze w budynku nr (...) przy ulicy (...) w P., składającego się z przedpokoju, dwóch pokoi, kuchni, łazienki z wc o powierzchni użytkowej 58,27 m², do którego przynależy komórka lokatorska o powierzchni 3,87 m², z którym związany jest udział w nieruchomości wspólnej w wysokości (...) części i przeniosła go na rzecz T. P. (1), który oświadczył, że przeniesienie lokalu wraz z prawami z nim związanymi przyjmuje a nabycia dokonuje do swojego majątku, albowiem obowiązującym w jego małżeństwie ustrojem majątkowym jest ustrój rozdzielności majątkowej wprowadzony umową majątkową małżeńską sporządzoną aktem notarialnym z dnia 1 sierpnia 2001 r. w Kancelarii Notarialnej w P. notariusza R. S..

Za nabycie mieszkania T. P. uiścił na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) tytułem wkładu budowlanego kwotę 203.079,19 zł oraz podatek VAT w kwocie 16.246,34 zł (łącznie 219.325,53 zł).

Środki, za które został nabyty lokal mieszkalny przy ulicy (...) w P. pochodziły z kredytów bankowych. I tak pozwany zaciągnął w (...) Banku SA dwa kredyty: jeden w kwocie 5.026,05 zł zabezpieczony hipoteką w wysokości 8.544,29 zł i drugi w kwocie 109.336 zł zabezpieczony hipoteką w wysokości 185.871,20 zł. Obie hipoteki zostały ustanowione na

samodzielnym lokalu mieszkalnym położonym w P. przy ulicy (...) w P.. Na zakup mieszkania przeznaczone zostały także środki pochodzące z kredytu zawartego w dniu 9 maja 2009 r. z Bankiem (...) SA na kwotę 63.909,30 zł i z kredytu zawartego w dniu 21 września 2009 r. z (...) Bankiem SA na kwotę 44.327,85 zł. Te dwa ostatnie kredyty nie były zabezpieczone hipoteką.

/akt notarialny-umowa ustanowienia odrębnej własności lokalu oraz przeniesienia jego własności z 27.12.2012 r. k. 151-156, umowa kredytu z 24.02.2012 r. k. 108-109, umowa kredytu z 24.02.2012 r. k. 110-111, umowa kredytu gotówkowego z 09.05.2011 r. k. 112-115 i umowa o kredyt z 21.09.2011 r. k. 116-118/

1 lutego 2013 r. Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K. wniósł do Sądu Okręgowego w P. pozew, w którym domagał się zasądzenia od pozwanego T. P. (1) kwoty 83.185,36 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że roszczenie dochodzone pozwem obejmuje należność w wysokości 80.649,30 zł wynikającą z faktur wystawionych za sprzedane pozwanemu farmaceutyki, z terminami zapłaty od 13.10.2012 r. do 29.11.2012 r. oraz skapitalizowane odsetki na dzień 30 stycznia 2013 r. w wysokości 2.536,06 zł.

18 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w P. wydał nakaz zapłaty, w którym orzekł, że pozwany T. P. (1) w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu winien zapłacić powodowi Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) - Akcyjna w K. kwotę 80.649,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 30 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.009 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej i kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, albo wnieść w tymże terminie sprzeciw. T. P. (1) wniósł od tego nakazu sprzeciw.

W piśmie z 2 kwietnia 2013 r. powód ograniczył żądanie pozwu do kwoty 82.965,76 zł.

Wyrokiem z dnia 21 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził od pozwanego T. P. (1) na rzecz powoda Przedsiębiorstwa (...) Spółki Akcyjnej Spółki (...) - Akcyjnej w K. kwotę 82.965,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 marca 2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądził ustawowe odsetki od kwoty 83.185,36 zł od dnia 30 stycznia 2013 r. do dnia 1 marca 2013 r. Ponadto Sąd Okręgowy w P. obciążył kosztami postępowania pozwanego i z tego tytułu zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 4.160 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu i kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w P. odrzucił apelację pozwanego od wyroku z 21.05.2013 r.

/ nakaz zapłaty SO w P. z 18.02.2013 r. k. 36v., wyrok SO w Poznaniu z 21.05.2013 r. z uzasadnieniem k. 37-41v., postanowienie SO w Poznaniu z 09.04.2014 r. k. 42-42v. /

31 stycznia 2014 r. przed notariuszem M. K. (1) w jego Kancelarii Notarialnej w P. została zawarta umowa darowizny, mocą której T. P. (1) darował swojej żonie K. P. znajdujący się na trzeciej kondygnacji budynku położonego w P. przy ulicy (...) lokal mieszkalny nr (...) o powierzchni 62,14 m² składający się z przedpokoju, dwóch pokoi, kuchni, łazienki z wc, do którego przynależy komórka lokatorska, zapisany w księdze wieczystej numer (...) wraz z prawami związanymi z własnością tego lokalu. W tym samym akcie notarialnym obdarowana, na życzenie darczyńcy, ustanowiła na wyżej opisanym lokalu mieszkalnym na rzecz T. P. (1) służebność osobistą mieszkania, polegającą na prawie wyłącznego korzystania z jednego pokoju, współkorzystania z kuchni, łazienki i innych wspólnych pomieszczeń, przy czym ustanowienie służebności następuje nieodpłatnie i na czas życia uprawnionego.

Strony określiły w umowie wartość przedmiotu darowizny na kwotę 220.000 złotych.

Nadto strony w umowie darowizny wskazały także, że w dziale IV księgi wieczystej nr (...) wpisana jest hipoteka umowna w kwocie 185.871,20 zł na rzecz (...) Bank SA z siedzibą w W. zabezpieczająca wierzytelność z tytułu kredytu, odsetek, prowizji, opłat oraz innych kosztów banku (umowa kredytowa nr (...) z 24 lutego 2012 r.) oraz hipoteka umowna w kwocie 8.544,29 zł na rzecz (...) Bank SA z siedzibą w W. zabezpieczająca wierzytelność z tytułu kredytu,

odsetek, prowizji, opłat oraz innych kosztów banku (umowa kredytowa nr (...) z 24 lutego 2012 r.). Darczyńca T. P. (1) potwierdził także, że wierzytelność zabezpieczona pierwszą z tych hipotek nie została w całości spłacona i jego zadłużenie z tego tytułu zgodnie z harmonogramem spłat do umowy kredytowej nr (...) - P - (...) wynosi 105.703,34 zł oraz, że wierzytelność zabezpieczoną drugą z tych hipotek nie została spłacona w pełnej wysokości i jego zadłużenie z tego tytułu zgodnie z harmonogramem spłat do umowy kredytowej nr (...) - P - (...) wynosi 4.863,78 zł. Darczyńca oświadczy, że zobowiązuje się spłacać powyższe długi na dotychczasowych warunkach.

/ akt notarialny - umowa darowizny z 31.01.2014 r. k. 76-80 /

W dniu 6 czerwca 2014 r. wierzyciel Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K. złożył u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G. M. K. (2) wniosek o przeprowadzenie egzekucji wierzytelności zasądzonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 21.05.2013 r. Postanowieniem z dnia 16 lipca 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. M. K. (2) uznał się niewłaściwym do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi, zamknął akta sprawy egzekucyjnej Km 483/14, dołączył do sprawy wszystkie dokumenty z nią związane i przekazał ją według właściwości Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w P. E. S.. Postanowieniem z dnia 26 września 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w P. E. S. uznał się niewłaściwym do dalszego prowadzenia sprawy egzekucyjnej z wniosku Przedsiębiorstwa (...) SA SKA w K. przeciwko T. P. (1) uznał się niewłaściwym do dalszego prowadzenia sprawy i przekazał sprawę Km 3046/14 Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w P. K. J.. Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w P. K. J. postanowił podjąć postępowanie egzekucyjne i utrzymać w mocy czynności podjęte w sprawie Km 3046/14 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. E. S., w tym zajęcie rachunków bankowych z dnia 26.09.2014 r. oraz wezwać Bank (...) SA do przekazywania potrąconych kwot na konto Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. K. J.. W piśmie z 12 stycznia 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w P. K. J. poinformował wierzyciela, że przeciwko dłużnikowi T. P. (1) prowadzone są trzy sprawy egzekucyjne, w których łączny stan zaległości na rzecz wierzycieli wynosi około 166.000 zł. Egzekucja prowadzona jest ze świadczenia emerytalno-rentowego dłużnika.

Pismem z dnia 27 września 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w P. K. J. poinformował wierzyciela, że postępowanie prowadzone przeciwko dłużnikowi będzie umorzone albowiem „prowadzone w trybie art. 801 i 761 § 1 k.p.c. postępowanie nie doprowadziło do wyjawienia majątku dłużnika objętego wnioskiem”. Jednocześnie Komornik poinformował wierzyciela o tym, że przeciwko dłużnikowi prowadzone są 22 sprawy egzekucyjne, a łączny stan zaległości na rzecz wierzycieli to kwota około 510.000 zł.

/wniosek egzekucyjny z 06.06.2014 r. k. 44-45, postanowienie komornika z 16.07.2014 r. k. 45v., postanowienie komornika z 26.09.2014 r. k. 46, postanowienie komornika z 08.12.2014 r. k. 46v., pisma komornika z 12.01.2015 r. k. 47 i z 27.09.2016 r. k. 257 /

Sąd zważył, co następuje:

Wszystkie dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach do niej załączonych (tzw. aktach ubocznych) zasługują na wiarygodność. Ich autentyczność i moc dowodowa nie były bowiem kwestionowane przez żadną ze stron; nie było także podstaw do tego, aby któremukolwiek z dokumentów odmówić wiary lub mocy dowodowej z urzędu.

Szczególno rodzaju dokumentami są orzeczenia sądowe, protokoły rozpraw, odpisy ksiąg wieczystych i odpisy aktów notarialnych. Wszystkie zaliczyć należy do tzw. dokumentów urzędowych, które zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Pozostałe dokumenty, to dokumenty prywatne, zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowią dowód tego, że osoby które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w treści dokumentów.

W przeważającej części zasługują na wiarę zeznania pozwanego T. P. (1) złożone w charakterze strony. Pozwany w sposób szczerzy i zgodny z prawdą przedstawił okoliczności związane z prowadzoną działalnością gospodarczą i powstaniem zadłużenia wobec powoda a także okoliczności nabycia lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ulicy

(...) w P. i jego zbycia (darowania) pozwanej. Inną kwestią jest natomiast to, że nie można podzielić twierdzeń pozwanego co do braku podstaw do uwzględnienia powództwa w zaistniałym stanie faktycznym, co jednak odnosi się do rozważań prawnych, które zostaną przedstawione w dalszej części uzasadnienia.

Stosownie do treści art. 527 § 1 k.c. gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Wedle § 2 tego przepisu czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Cytowane wyżej przepisy zostały zamieszczone w Tytule X Trzeciej Księgi Kodeksu cywilnego oznaczonym jako Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika”. Już choćby to wskazuje, że istota ich polega na zapewnieniu ochrony wierzycielowi w sytuacji, gdy majątek dłużnika nie pozwala na przeprowadzenie egzekucji pozwalającej na zaspokojenie wymagalnej wierzytelności. Sytuację taką § 2 art. 527 k.c. określa jako niewypłacalność i uzależnia od niej możliwość domagania się uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Funkcja tzw. skargi paulińskiej (actio P.) polega więc na ochronie wierzyciela przed nieojojalnymi względem niego czynnościami prawnymi dłużnika, dokonanymi na korzyść osób trzecich (Z. Radwański, Zobowiązania – część ogólna, W-wa 1995, s.49).

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że mówiąc o ochronie wierzyciela na podstawie art. 527 i następnym Kodeksu cywilnego, ustawodawca posługuje się pewnym skrótem myślowym. W istocie przedmiotem ochrony jest tutaj wierzytelność. Wierzytelność chroniona przez powołane wyżej przepisy musi istnieć i mieć charakter zaskarżalny (M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Dom Wydawniczy ABC 1995, s. 40 i 42; wyrok SN z 15.02.2007 r. II CSK 452/06, OSNIC 2008 Zbiór Dodatkowy poz. 20).

Z powyższego wynika jednoznacznie, że podstawową przesłanką skargi paulińskiej jest istnienie zaskarżalnej wierzytelności jako przedmiotu ochrony.

W niniejszej sprawie istnienie chronionej wierzytelności nie może być negowane. Wynika ona wprost z prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 21 maja 2013 r., którym od pozwanego T. P. (1) została zasądzona na rzecz powoda kwota 82.965,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi, odsetki ustawowe od kwoty 83.185,36 zł od dnia 30 stycznia do dnia 1 marca 2013 r. oraz koszty procesu. Wierzytelność ta nie została do tej pory zaspokojona.

Przypomnieć należy, że reguła wyrażona w art. 527 § 1 k.c. wymaga, aby dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, czyli zdawał sobie sprawę z tego, że jego czynność prawna może spowodować niemożność uzyskania zaspokojenia przez jego wierzycieli. Nie chodzi tu zatem o zamiar pokrzywdzenia, a tylko świadomość możliwości jego wystąpienia (Kodeks cywilny z komentarzem pod red. E. Gniewka, Warszawa 2006, s. 906).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie ma wątpliwości co do tego, że dokonując darowizny w dniu 31 stycznia 2014 r. dłużnik T. P. (1) co najmniej godził się z faktem, że w efekcie tej czynności wierzyciel Przedsiębiorstwo (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K. nie uzyska zaspokojenia swojej wierzytelności lub uzyska je w mniejszym stopniu, niż by to było, gdyby darowizny nie dokonano. Przede wszystkim pozwany miał świadomość istnienia chronionej niniejszym pozwem wierzytelności, skoro już 31 października 2012 r. powód wezwał go do zapłaty wymagalnej części wierzytelności, wskazując jednocześnie, że zadłużenie pozwanego w tamtym czasie wynosiło 86.348,70 zł; pozwany zaś w piśmie z 18 grudnia 2012 r. wniósł o rozłożenie tej należności na raty. Świadomość co do istnienia zadłużenia i jego wysokości miał więc pozwany na co najmniej pół roku przed ogłoszeniem wyroku Sądu Okręgowego w P., który potwierdził istnienie i wysokość chronionej wierzytelności. Pozwany miał także świadomość co do tego, że wyzbywając się mieszkania na rzecz żony, wyzbywa się jedynego składnika majątkowego, z którego mogłoby nastąpić zaspokojenie wierzyciela. Sam T. P. (1) zeznał, że był w stanie spłacać nadal rat kredytów zaciągniętych na zakup mieszkania i dlatego

darował je żonie, które wyraziła zgodę na spłacanie tych rat pod warunkiem przekazania jej lokalu mieszkalnego. Z punktu widzenia interesu ekonomicznego pozwanego decyzja o darowiznie była więc posunięciem racjonalnym. Nie ma to jednak wpływu na jej ocenę, jako czynności zdziałanej z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Fakt niewypłacalności dłużnika T. P. (1) nie może budzić żadnych wątpliwości. Jak wynika z pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. K. J. z dnia 27 września 2016 r. postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi T. P. (1) z wniosku Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna Spółka (...) w K. „będzie umorzone”, gdyż „prowadzone w trybie art. 801 i 761 § 1 k.p.c. postępowanie nie doprowadziło do wyjawienia majątku dłużnika objętego wnioskiem”. Jednocześnie Komornik poinformował wierzyciela o tym, że przeciwko dłużnikowi prowadzone są 22 sprawy egzekucyjne a łączny stan zaległości na rzecz wierzycieli to kwota około 510.000 zł. Sam pozwany, jak to już wyżej nadmieniono, przyznał także, że nie ma żadnego majątku.

Stosownie do treści **art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.** W świetle powyższej regulacji świadomość pozwanej K. P. co do faktu działania jej męża z pokrzywdzeniem wierzyciela (powoda) nie jest przesłanką skargi pauliańskiej. Istotą umowy darowizny jest bowiem uzyskanie przez obdarowanego bezpłatnego świadczenia kosztem majątku darczyńcy i tak też było w niniejszym przypadku. Niezależnie jednak od powyższej regulacji stwierdzić należy, że pozwana z pewnością wiedziała o tym, że wyzbywając się mieszkania T. P. (1) wyzbywa się jedynego posiadanego majątku, który mógłby być przedmiotem egzekucji, skoro informował on żonę, że nie jest w stanie spłacać rat kredytowych, a zatem jest niewypłacalny.

Pozwani ponieśli także, że powództwo jest bezzasadne również dlatego, że będący przedmiotem darowizny lokal mieszkalny położony w P. przy ul. (...) był obciążony hipotekami; jako że wierzytelności hipoteczne są uprzywilejowane, zdaniem pozwanych, nawet gdyby darowizny nie dokonano, powód jako wierzyciel nieuprzywilejowany, nie uzyskałby zaspokojenia w przypadku wszczęcia egzekucji z lokalu mieszkalnego.

W ocenie Sądu zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie.

W wyroku z dnia 29 września 2011 r. (IV CSK 99/11) Sąd Najwyższy istotnie stwierdził, że nie można stosować skargi pauliańskiej, jeśli nie ma szans na to, że jej uwzględnienie, czyli uznanie bezskuteczności umowy, umożliwi wierzycielowi zaspokojenie się z jej przedmiotu. Nie może być wątpliwości co do tego, że wykazanie tej okoliczności obciąża pozwanych. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Według zaś art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Tym samym to pozwani powinni przedstawić dowody potwierdzające, że powód nie uzyskałby zaspokojenia w drodze egzekucji z lokalu mieszkalnego będące przedmiotem darowizny dokonanej w dniu 31 stycznia 2013 r., gdyby czynność ta nie została dokonana. Stanowczo podkreślić należy, że chodzi tu o dowody, które fakt ten potwierdzałyby ponad wszelką wątpliwość. W uzasadnieniu wyroku z dnia 15 czerwca 2007 r. (II CSK 93/07) Sąd Najwyższy stwierdził, że nie ma podstaw prawnych do jakiegokolwiek ograniczania zakresu zaskarżenia czynności prawnej i zakresu uznania jej za bezskuteczną ze względu na obciążenie na rzecz wierzytelności uprzywilejowanych. Obciążenie to ma w chwili orzekania znaczenie jedynie dla oceny przesłanki pokrzywdzenia wierzycieli, a nie dopuszczalnego zakresu zaskarżenia czynności prawnej. Jeżeli przesłanka pokrzywdzenia wierzycieli występuje, jedynym ograniczeniem zakresu skargi pauliańskiej jest wysokość chronionej wierzytelności.

Skoro powód wykazał przy pomocy dowodów przeprowadzonych w toku niniejszego postępowania wszystkie przesłanki, od których ustawodawca uzależnia możliwość uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, to Sąd nie miał podstaw do tego, żeby powództwa nie uwzględnić. Istniejące w tym zakresie wątpliwości nie mogły zostać rozstrzygnięte na korzyść pozwanych. Podkreślić bowiem należy, że wszczęcie egzekucji nigdy nie daje gwarancji uzyskania zaspokojenia w całości a nawet w części. Zgodnie z **art.**

532 k.c. wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły. W świetle powyższej regulacji skarga pauliańska chroni wierzytelność w ten sposób, że stwarza możliwość przeprowadzenia egzekucji z przedmiotu, który wyszedł z majątku dłużnika, ale nie zapewnia, bo nie może, skuteczności takiej egzekucji. Skuteczność egzekucji zależy od wielu czynników, również niezależnych od stron, takich jak zainteresowanie potencjalnych nabywców majątkiem dłużnika. Czynniki tych nie może przewidzieć przed przeprowadzeniem egzekucji. Uwzględnienie powodztwa nie oznacza zatem, że powód uzyska zaspokojenie w całości lub choćby w części.

Pozwani nie przedstawili dowodów, które w sposób niebudzący wątpliwości przesądziłyby, że chroniona wierzytelność w toku egzekucji z lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ulicy (...) nie zostałaby zaspokojona choćby w części.

Hipotetyczne porównanie wartości lokalu z wysokością wierzytelności zabezpieczonych hipotekami w żadnym stopniu nie przemawia za uwzględnieniem zarzutów pozwanych. Przypomnieć należy, że chodzi tu o aktualną wysokość wierzytelności a nie wysokość zabezpieczonych nimi hipotek.

Z aktu notarialnego z 31 stycznia 2014 r. wynika, że na dzień jego sporządzenia wysokość wierzytelności zabezpieczonych hipotekami wynosiła 110.567,12 zł (105.703,34 zł i 4.863,78 zł) zaś wartość lokalu będącego przedmiotem darowizny – 220.000 zł. Porównanie tych dwóch wielkości w oczywisty sposób przeczy twierdzeniom pozwanych. Co więcej, na rozprawie w dniu 25 października 2016 r. T. P. oświadczył, że wierzytelności IDEA Banku zabezpieczone hipotekami zamykają się kwotą około 95.000 zł (na pewno poniżej 100.000 zł) zaś wartość mieszkania wynosi 165.000 zł. Porównanie tych wielkości również nie przemawia za uwzględnieniem zarzutów pozwanych. Jak już wcześniej zaznaczono, rozważania pozwanych co do tego za jaką cenę lokal mógłby zostać sprzedany na licytacji mają charakter wyłącznie teoretyczny; na obecnym etapie sprawy nie mogą zostać zweryfikowane. Zarzut pozwanych mógłby zostać uwzględniony wyłącznie wówczas, gdyby przedstawili oni dowody potwierdzające, że powód nie miałby możliwości zaspokojenia swojej wierzytelności w toku egzekucji z lokalu mieszkalnego znajdującego się przy ul. (...) w P., na przykład gdyby wysokość wierzytelności hipotecznych kilkakrotnie przewyższała wartość lokalu. Przeprowadzone w sprawie dowody takim twierdzeniom wprost przeczą, dlatego i w tej części zarzuty pozwanych nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 531 § 1 k.c. uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powodztwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową.

Należy zgodzić się z twierdzeniami pozwu co do tego, że przedmiotem zaskarżenia może być też czynność polegająca na ustanowieniu przez obdarowaną na rzecz T. P. (1) służebności osobistej mieszkania polegającej na prawie do wyłącznego korzystania z jednego pokoju, współkorzystania z kuchni, łazienki i innych pomieszczeń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2012 r., II CSK 206/12). Czynność ta została dokonana bezpłatnie i bez wątpienia prowadzi do obciążenia lokalu mieszkalnego ograniczonym prawem rzeczowym, co może mieć wpływ na skuteczność egzekucji z tego lokalu i możliwość zaspokojenia chronionej wierzytelności. W przypadku tej czynności wszystkie przesłanki wyżej omówione zostały spełnione.

Jako, że służebność została ustanowiona na rzecz T. P. (1), powinien on być potraktowany jako „osoba trzecia” w rozumieniu wyżej przywołanego przepisu, co uzasadniało także jego legitymację procesową w niniejszej sprawie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 745 § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Wedle art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Według art. 745 § 1 k.p.c. o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, a o kosztach postępowania zabezpieczającego później powstałych rozstrzyga na wniosek strony sąd, który udzielił zabezpieczenia.

W związku z tym, że powództwo zostało w całości uwzględnione powód jako strona wygrywająca proces może domagać się od pozwanych zwrotu poniesionych przez siebie kosztów procesu. Na koszty te składają się: opłata od pozwu w wysokości 5.717 zł, wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 3.600 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, opłata od wniosku o udzielenie zabezpieczenia w wysokości 100 zł, wynagrodzenie radcy prawnego w sprawie o udzielenie zabezpieczenia w wysokości 60 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa w sprawie o udzielenie zabezpieczenia w kwocie 17 zł – łącznie 9.511 zł.

Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego została ustalona przy uwzględnieniu treści § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt. 6 i § 8 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

J. Grudziński